

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Anastasia Paschalidou
12.10.2023 09:58:42

Βαθμός Ασφαλείας:
Να διατηρηθεί μέχρι:
Βαθ. Προτεραιότητας:

Αθήνα, 12-10-2023
Αρ. Πρωτ. 114256/Δ2

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ Π/ΘΜΙΑΣ, Δ/ΘΜΙΑΣ
ΕΚΠ/ΣΗΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ
Π/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ
ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ Α'

ΠΡΟΣ:

- Περιφερειακές Δ/νσεις Εκπ/σης
- Διευθύνσεις Δ/θμιας Εκπ/σης
- Συμβούλους Εκπ/σης (μέσω των Δ/νσεων Δ/θμιας Εκπ/σης)
- Ημερήσια και Εσπερινά Γυμνάσια (μέσω των Δ/νσεων Δ/θμιας Εκπ/σης)

Ταχ. Δ/ση: Ανδρέα Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη: 15180 Μαρούσι
Ιστοσελίδα: www.minedu.gov.gr
Πληροφορίες: Αν. Πασχαλίδου
Θ. Κανελλοπούλου
Τηλέφωνο: 210-3443422
210-3443010

ΚΟΙΝ.:

Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής
info@iep.edu.gr

ΘΕΜΑ: Οδηγίες για τη διδασκαλία του μαθήματος της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής της Γ' τάξης του Ημερήσιου και του Εσπερινού Γυμνασίου για το σχολικό έτος 2023-2024

Σχετ.: Το με αρ. πρωτ. εισ. Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. 102767/ΓΔ4/18-09-2023 έγγραφο

Μετά από σχετική εισήγηση του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (πράξη 57/07-09-2023 του Δ.Σ. – Ανακοίνωση στο ορθό 18-09-2023) σας διαβιβάζουμε αρχείο με τις οδηγίες για τη διδασκαλία του μαθήματος της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής της Γ' τάξης του Ημερήσιου και του Εσπερινού Γυμνασίου για το σχολικό έτος 2023-2024.

Οι διδάσκοντες/ουσες να ενημερωθούν ενυπόγραφα.

Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΔΟΜΝΑ – ΜΑΡΙΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ

Συν.: Ένα (1) ηλεκτρονικό αρχείο

Εσωτ. Διανομή

- Γραφείο Υφυπουργού κ. Δ.-Μ. Μιχαηλίδου
- Γραφείο Γενικού Γραμματέα ΠΕ, ΔΕ & Ειδικής Αγωγής
- Δ/ση Σπουδών, Προγρ/των & Οργάνωσης Δ.Ε., Τμ. Α'
- Δ/ση Παιδείας, Ομογ., Διαπ. Εκπ/σης, Ευρ. και Μειον. Σχολείων
- Διεύθυνση Θρησκευτικής Εκπ/σης & Διαθρ. Σχέσεων
- Δ/ση Ειδικής Αγωγής και Εκπ/σης
- Αυτ. Διεύθυνση Ιδιωτικής Εκπ/σης
- Αυτ. Τμήμα Πρότυπων και Πειραματικών Σχολείων

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

ΟΔΗΓΙΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2023-2024

Για το μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής στη Γ΄ τάξη Γυμνασίου ισχύουν τα ακόλουθα κατά το σχολικό έτος 2023-2024:

Αξιοποιείται το σχολικό εγχειρίδιο των Στέλλας Σωτηρίου, Στυλιανής Κορδονούρη, Αικ. Ζαφρανίδου, *Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή, Γ΄ Γυμνασίου*, ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».

Στο πλαίσιο του διδακτικού σχεδιασμού οι εκπαιδευτικοί, προκειμένου να αξιοποιήσουν τις προτεινόμενες **ιστοσελίδες** από το διδακτικό υλικό, να προβαίνουν σε επανέλεγχο της εγκυρότητάς τους, διότι ενδέχεται λόγω του δυναμικού τους χαρακτήρα ορισμένες από αυτές να είναι ανενεργές ή να οδηγούν σε διαφορετικό περιεχόμενο.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ & ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ		
Γ΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ		
<p>Για τη διδακτέα ύλη του μαθήματος ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να αξιοποιήσει ως διδακτικό υλικό εκτός από το σχολικό εγχειρίδιο στο οποίο περιλαμβάνονται πολυτροπικά κείμενα (πηγές, διηγήματα, κινηματογραφικές ταινίες, διαγράμματα, κόμικ κ.λπ.) και το βιβλίο εκπαιδευτικού:</p> <p>Σημειώνεται ότι οι προοργανωτές του βιβλίου μαθητή, σε όλα τα κεφάλαια, παρέχουν πλούσιο εποπτικό υλικό στους μαθητές και τις μαθήτριες, το οποίο μπορεί να αξιοποιηθεί κατά τη διδασκαλία διαφορετικών κεφαλαίων ως πηγή θεματικής δραστηριότητας. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται σε τρεις (3) στήλες οι ενότητες, οι ώρες διδασκαλίας και κάποιες γενικές παρατηρήσεις τις οποίες μπορεί να λάβει υπόψη του ο/η διδάσκων/ουσα.</p> <p>Σε παρένθεση αναφέρονται οι προτεινόμενες ώρες των δραστηριοτήτων, οι οποίες είναι ενδεικτικές και μπορούν οι διδάσκοντες/ουσες να τις αξιοποιήσουν κατά την κρίση τους.</p>		
Διδακτέα ύλη (Περιεχόμενο - Διαχείριση και ενδεικτικός προγραμματισμός)		
ΜΕΡΟΣ Α΄		
Ενότητα Ι: ΤΟ ΑΤΟΜΟ ΚΑΙ Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ		
Πίνακας περιεχομένων	Παρατηρήσεις	<u>Ώρες-Δραστηριότητες</u>
Κεφάλαιο 1: Εισαγωγικές έννοιες 1.1 Άτομο «φύσει κοινωνικό ον» 1.2 Τι είναι κοινωνία	Προτείνεται εστίαση: - στις πολιτισμικές και κοινωνικές διαφορές ανάμεσα στις κοινωνίες - στους διαφορετικούς πολιτισμούς των	3

1.3 Ατομική και κοινωνική συμπεριφορά	κρατών της ΕΕ	
Κεφάλαιο 2: Κοινωνικές ομάδες 2.1 Διακρίσεις και χαρακτηριστικά των κοινωνικών ομάδων 2.1.1 Έννοια και χαρακτηριστικά των κοινωνικών ομάδων 2.1.2 Διακρίσεις των κοινωνικών ομάδων	Προτείνεται εστίαση: - στις προκαταλήψεις και διακρίσεις σε βάρος ομάδων (φωτ. 2.5 ο λόγος του Μάρτιν-Λούθερ Κίνγκ “I have a dream”)	3
Κεφάλαιο 3: Κοινωνική οργάνωση και κοινωνική μεταβολή 3.1 Η κοινωνική θέση 3.2 Κοινωνικός ρόλος 3.3 Κοινωνικοί κανόνες 3.4 Κοινωνική διαστρωμάτωση και κοινωνική κινητικότητα 3.5 Κοινωνική μεταβολή	Ο/Η διδάσκων/ουσα μπορεί να αξιοποιήσει την προβολή της ταινίας Goodbye Lenin , στην οποία καταγράφονται οι τεράστιες αλλαγές της ζωής των κατοίκων του Βερολίνου, μετά την κατάρρευση του τείχους (η ταινία μπορεί να αναζητηθεί στο διαδίκτυο).	5
Κεφάλαιο 4: Κοινωνικοί Θεσμοί 4.1 Τι είναι κοινωνικός θεσμός 4.2 Αναγκαιότητα των θεσμών 4.5 Ο θεσμός της οικογένειας	Προτείνεται εστίαση: - στην κατανόηση της έννοιας του θεσμού μέσα από σχετικά παραδείγματα, όπως π.χ. η εξέλιξη του θεσμού της οικογένειας ή του θεσμού της εκπαίδευσης στην ελληνική κοινωνία.	3
Κεφάλαιο 5: Κοινωνικοποίηση και κοινωνικός έλεγχος 5.1 Έννοια και περιεχόμενο της κοινωνικοποίησης 5.2 Φορείς της κοινωνικοποίησης 5.3 Τρόποι κοινωνικοποίησης 5.4 Ο κοινωνικός έλεγχος 5.5 Τα είδη του κοινωνικού ελέγχου	Προτείνεται εστίαση: - στη διαρκή και δυναμική διαδικασία της κοινωνικοποίησης π.χ. ηλικιωμένοι και χρήση των νέων τεχνολογιών, του υπολογιστή ή του skype για την επικοινωνία τους με μέλη της οικογένειάς τους.	5
Κεφάλαιο 6: Κοινωνικά προβλήματα 6.1 Κοινωνικά προβλήματα: προσδιορισμός και συνέπειες 6.2 Αίτια και αντιμετώπιση 6.3 Φτώχεια, ανεργία, καταναλωτισμός, αγωγή καταναλωτή 6.4 Τροχαία ατυχήματα, κυκλοφοριακή αγωγή 6.5 Αθλητισμός και βία	Ο/Η διδάσκων/ουσα μπορεί να ζητήσει συνθετικές ή ατομικές εργασίες παρουσίασης κοινωνικών προβλημάτων.	5
ΜΕΡΟΣ Β΄ Ενότητα II: ΤΟ ΑΤΟΜΟ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΕΙΑ		

<p>Κεφάλαιο 8: Τα πολιτεύματα και το Σύνταγμα</p> <p>8.1 Μορφές πολιτευμάτων</p> <p>8.2 Το πολίτευμα της Ελλάδας</p> <p>8.3 Τι είναι Σύνταγμα</p> <p>8.4 Βασικές αρχές του Συντάγματος</p> <p>8.4.1 Λαϊκή κυριαρχία</p> <p>8.4.2 Κράτος Δικαίου</p> <p>8.4.3 Κοινωνικό Κράτος</p> <p>8.4.4 Η αρχή της διάκρισης των λειτουργιών</p>	<p>Ο/Η διδάσκων/ουσα μπορεί επιπλέον να κάνει χρήση μιας σειράς από δραστηριότητες για θέματα όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> - η παρουσίαση των πολιτευμάτων των κρατών της Ε.Ε. μέσα από εργασίες των μαθητών και μαθητριών - ο ρόλος του δημοψηφίσματος - η κατάργηση της θανατικής ποινής στη χώρα μας ως απόδειξη του εκδημοκρατισμού της κ.λπ. 	5
<p>Κεφάλαιο 9: Εκλογές, κόμματα, ΜΜΕ</p> <p>9.1. Εκλογικό σώμα</p> <p>9.2. Ψηφοφορία-βασικές αρχές</p> <p>9.3 Εκλογικά συστήματα</p> <p>9.4 Τα πολιτικά κόμματα</p> <p>9.5 Μ.Μ.Ε.</p>	<p>Προτείνεται εστίαση:</p> <ul style="list-style-type: none"> - στο δικαίωμα «του εκλέγειν» για τις γυναίκες στην Ελλάδα - στο ρόλο των ΜΜΕ και του διαδικτύου στη σύγχρονη παγκοσμιοποιημένη κοινωνία 	5
<p>Κεφάλαιο 10: Οι λειτουργίες του κράτους</p> <p>10.1 Νομοθετική λειτουργία</p> <p>10.1.1 Η σύνθεση της Βουλής</p> <p>10.1.2 Οι αρμοδιότητες της Βουλής</p> <p>10.2. Εκτελεστική λειτουργία</p> <p>10.2.1 Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας</p> <p>10.2.2 Η Κυβέρνηση</p> <p>10.2.3 Η Δικαστική λειτουργία</p>	<p>Ο/Η διδάσκων/ουσα προτείνεται να αξιοποιήσει:</p> <ul style="list-style-type: none"> - την ιστοσελίδα της βουλής http://www.parliament.gr, για να καθοδηγήσει τους μαθητές και τις μαθήτριες να γνωρίσουν τις λειτουργίες του κράτους. - την ιστοσελίδα http://www.efivoi.gr, για να αντλήσει υλικό για τη «Βουλή των Εφήβων». - Προτείνεται να αξιοποιηθεί αναλυτικά στην τάξη ο πίνακας στη σελ. 93 «Τα όργανα της πολιτείας και ο ρόλος των πολιτών». 	4
<p>Κεφάλαιο 11: Η διοίκηση</p> <p>11.1 Η διοίκηση του κράτους</p> <p>11.2 Τοπική αυτοδιοίκηση</p> <p>11.2.1 Α΄ βαθμός: Δήμοι και Κοινότητες</p> <p>11.2.2 Β΄ Βαθμός: Περιφέρειες</p>	<p>Ο/Η διδάσκων/ουσα προτείνεται να αξιοποιήσει</p> <p>την ιστοσελίδα του Υπουργείου Εσωτερικών για την αποκεντρωμένη διοίκηση και αυτοδιοίκηση http://www.ypes.gr</p>	3
<p>Κεφάλαιο 12: Δικαιώματα και υποχρεώσεις</p> <p>12.1. Αντιστοιχία Δικαιωμάτων και</p>	<p>Προτείνεται εστίαση:</p> <ul style="list-style-type: none"> -στη διαφορά των ατομικών-πολιτικών-κοινωνικών δικαιωμάτων 	8+2

Υποχρεώσεων 12.2 Προστασία των δικαιωμάτων 12.3. Ατομικά Δικαιώματα 12.4 Πολιτικά Δικαιώματα 12.5 Κοινωνικά Δικαιώματα 12.5.1 Το δικαίωμα της παιδείας 12.5.2 Το δικαίωμα της εργασίας 12.5.3 Προστασία της υγείας-Αγωγή Υγείας 12.5.4 Προστασία του περιβάλλοντος- περιβαλλοντική αγωγή	- στη σύνδεση δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Προτείνεται το κεφάλαιο να αξιοποιηθεί και με εργασίες από τους μαθητές τις μαθήτριες. Ο/Η διδάσκων/ουσα επίσης μπορεί να χρησιμοποιήσει εκπαιδευτικό υλικό για δραστηριότητες, π.χ. ιστοσελίδα http://www.living-democracy.com/el/	
Κεφάλαιο 13: Ευρωπαϊκή Ένωση 13.1 Ίδρυση και εξέλιξη 13.2 Βασικοί θεσμοί 13.4 Πολίτης και Ευρωπαϊκή Ένωση	Ο/Η διδάσκων/ουσα να αξιοποιήσει την ιστοσελίδα: http://europa.eu/teachers-corner/home_el για εκπαιδευτικό και διδακτικό υλικό	5+1
Κεφάλαιο 14: Η Διεθνής Κοινότητα 14.1Η διεθνής κοινότητα και το διεθνές δίκαιο 14.2.1 Οι Διεθνείς Οργανισμοί 14.2.2 ΟΗΕ 14.2.3 ΝΑΤΟ 14.2.4 ΟΑΣΕ 14.2.5 Άλλοι Διεθνείς Οργανισμοί-ΜΚΟ 14.3 Ανθρώπινα Δικαιώματα	Οι ενότητες 14.2.2, 14.2.3 και 14.2.4 να διδαχτούν περιληπτικά. Προτείνεται εστίαση: - στην Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα δικαιώματα -στην ιστοσελίδα: http://gr.humanrights.com/#/home (Ενωμένοι για τα Ανθρώπινα δικαιώματα) για εκπαιδευτικό υλικό	5+2

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ & ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Γ΄ ΤΑΞΗ ΜΟΥΣΙΚΟΥ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Για τη διδακτέα ύλη του μαθήματος ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να αξιοποιήσει ως διδακτικό υλικό εκτός από το σχολικό εγχειρίδιο στο οποίο περιλαμβάνονται πολυτροπικά κείμενα (πηγές, διηγήματα, κινηματογραφικές ταινίες, διαγράμματα, κόμικ κ.λπ.) και το [βιβλίο εκπαιδευτικού](#):

Σημειώνεται ότι οι προοργανωτές του βιβλίου μαθητή, σε όλα τα κεφάλαια, παρέχουν πλούσιο εποπτικό υλικό στους μαθητές και τις μαθήτριες, το οποίο μπορεί να αξιοποιηθεί κατά τη διδασκαλία διαφορετικών κεφαλαίων ως πηγή διαθεματικής δραστηριότητας. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται σε τρεις (3) στήλες οι ενότητες, οι ώρες διδασκαλίας και κάποιες γενικές παρατηρήσεις τις οποίες μπορεί να λάβει υπόψη του ο/η διδάσκων/ουσα. Σε παρένθεση αναφέρονται οι προτεινόμενες ώρες των δραστηριοτήτων, οι οποίες είναι ενδεικτικές και μπορούν οι διδάσκοντες/ουσες να τις αξιοποιήσουν κατά την κρίση τους.

Διδακτέα ύλη (Περιεχόμενο - Διαχείριση και ενδεικτικός προγραμματισμός)

ΜΕΡΟΣ Α΄		
Ενότητα Ι: ΤΟ ΑΤΟΜΟ ΚΑΙ Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ		
Πίνακας περιεχομένων	Παρατηρήσεις	Ώρες-δραστηριότητες
Κεφάλαιο 1: Εισαγωγικές έννοιες 1.1 Άτομο «φύσει κοινωνικό ον» 1.2 Τι είναι κοινωνία 1.3 Ατομική και κοινωνική συμπεριφορά	Προτείνεται εστίαση: - στις πολιτισμικές και κοινωνικές διαφορές ανάμεσα στις κοινωνίες - στους διαφορετικούς πολιτισμούς των κρατών της ΕΕ.	3
Κεφάλαιο 5: Κοινωνικοποίηση και κοινωνικός έλεγχος 5.1 Έννοια και περιεχόμενο της κοινωνικοποίησης 5.2 Φορείς της κοινωνικοποίησης 5.3 Τρόποι κοινωνικοποίησης 5.4 Ο κοινωνικός έλεγχος 5.5 Τα είδη του κοινωνικού ελέγχου	Προτείνεται εστίαση: - στη διαρκή και δυναμική διαδικασία της κοινωνικοποίησης π.χ. ηλικιωμένοι και χρήση των νέων τεχνολογιών, του υπολογιστή ή του skype για την επικοινωνία τους με μέλη της οικογένειάς τους.	6
Κεφάλαιο 6: Κοινωνικά προβλήματα 6.1 Κοινωνικά προβλήματα: προσδιορισμός και συνέπειες 6.2 Αίτια και αντιμετώπιση 6.3 Φτώχεια, ανεργία, καταναλωτισμός, αγωγή καταναλωτή 6.4 Τροχαία ατυχήματα, κυκλοφοριακή αγωγή 6.5 Αθλητισμός και βία	Οι ενότητες 6.1 και 6.2 να διδαχτούν περιληπτικά. Ο/Η διδάσκων/ουσα μπορεί να ζητήσει - συνθετικές ή ατομικές εργασίες παρουσίασης κοινωνικών προβλημάτων.	6
ΜΕΡΟΣ Β΄		
Ενότητα ΙΙ. ΤΟ ΑΤΟΜΟ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΕΙΑ		
Κεφάλαιο 8: Τα πολιτεύματα και το Σύνταγμα 8.1 Μορφές πολιτευμάτων 8.2 Το πολίτευμα της Ελλάδας 8.3 Τι είναι Σύνταγμα 8.4 Βασικές αρχές του Συντάγματος 8.4.1 Λαϊκή κυριαρχία 8.4.2 Κράτος Δικαίου 8.4.3 Κοινωνικό Κράτος	Ο/Η διδάσκων/ουσα μπορεί επιπλέον να κάνει χρήση μιας σειράς από δραστηριότητες για θέματα όπως: - η παρουσίαση των πολιτευμάτων των κρατών της ΕΕ μέσα από εργασίες των μαθητών - ο ρόλος του δημοψηφίσματος - η κατάργηση της θανατικής ποινής στη χώρα μας ως απόδειξη του	6+4

8.4.4 Η αρχή της διάκρισης των λειτουργιών	εκδημοκρατισμού της κ.λπ.	
Κεφάλαιο 10: Οι λειτουργίες του κράτους 10.1 Νομοθετική λειτουργία 10.1.1 Η σύνθεση της Βουλής 10.1.2 Οι αρμοδιότητες της Βουλής 10.2. Εκτελεστική λειτουργία 10.2.1 Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας 10.2.2 Η Κυβέρνηση 10.2.3 Η Δικαστική λειτουργία	Το κεφάλαιο 10 να διδαχτεί περιληπτικά Ο/Η διδάσκων/ουσα να αξιοποιήσει: -την ιστοσελίδα της βουλής http://www.parliament.gr για να καθοδηγήσει τους μαθητές και τις μαθήτριες, ώστε να γνωρίσουν τις λειτουργίες του κράτους, - την ιστοσελίδα http://www.efivoi.gr , για να αντλήσει υλικό για τη « Βουλή των Εφήβων ». - Προτείνεται να αξιοποιηθεί αναλυτικά στην τάξη ο πίνακας στη σελ. 93 « Τα όργανα της πολιτείας και ο ρόλος των πολιτών ».	5
Κεφάλαιο 12: Δικαιώματα και υποχρεώσεις 12.1. Αντιστοιχία Δικαιωμάτων και Υποχρεώσεων 12.2 Προστασία των δικαιωμάτων 12.3 Ατομικά Δικαιώματα 12.4 Πολιτικά Δικαιώματα 12.5 Κοινωνικά Δικαιώματα 12.5.1 Το δικαίωμα της παιδείας 12.5.2 Το δικαίωμα της εργασίας 12.5.3 Προστασία της υγείας-Αγωγή Υγείας 12.5.4 Προστασία του περιβάλλοντος-περιβαλλοντική αγωγή	Προτείνεται εστίαση: - στη διαφορά των ατομικών-πολιτικών-κοινωνικών δικαιωμάτων, - στη σύνδεση δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Προτείνεται το κεφάλαιο να αξιοποιηθεί και με εργασίες από τους μαθητές τις μαθήτριες. - Ο/Η διδάσκων/ουσα επίσης μπορεί να χρησιμοποιήσει εκπαιδευτικό υλικό για δραστηριότητες, π.χ. ιστοσελίδα http://www.living-democracy.com/el/	9+5